

Lausuntopyyntö kuulemistilaisuuteen/ Päiväkodin johtajan kelpoisuus varhaiskasvatuslaissa

Päiväkodin johtajan kelpoisuutta selvittävän työryhmän diaarinumero VN/13535/2025

Opetushallitus kiittää mahdollisuudesta lausua päiväkodin johtajan kelpoisuutta selvittävän työryhmän tehtävänantoon liittyen.

Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus sitoutuu varhaiskasvatuslain mukaiseen lapsen oikeuteen pedagogisesti johdettuun ja toteutettuun varhaiskasvatukseen. Opetushallitus näkee, ettei päiväkodin johtajan kelpoisuuden suhteen ole tarvetta lainsäädäntömuutoksille ja kelpoisuussäätelyyn ei siten tarvita muutoksia. Varhaiskasvatusikäisten lasten sivistyksellisistä oikeuksista tulee huolehtia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän ja varhaiskasvatusta johtavien henkilöiden tehtävänä on luoda edellytykset toimintakulttuurin kehittämiseksi ja arvioinnille varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa ja yksiköissä. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri on laaja kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa varhaiskasvatuksen johtamisrakenteista ja -käytännöistä. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin on oltava inklusiivista ja se edellyttää inklusion johtamista, kehittämistä ja toteutumisen arviointia.

Tutkimusten ja käytännön kokemusten mukaan on hyvin tiedossa, että varhaiskasvatuksen johtaminen vaikuttaa keskeisesti varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin, sen kehittämiseen ja laatuun. Varhaiskasvatuksen johtamisen lähtökohtana on jokaisen lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen. Toimintakulttuurin ja sen inklusiivisuuden kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista, joka tarkoittaa varhaiskasvatuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja

kehittämistä. Sen sisältämällä toimenpiteillä luodaan edellytykset henkilöstön hyvälle työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiseksi sekä pedagogiselle toiminnalle.

Varhaiskasvatuksessa johtaja edistää osallistavaa toimintakulttuuria luomalla rakenteita ammatilliseen keskusteluun. Lisäksi johtajan tehtävänä on rohkaista työyhteisöä kehittämään ja innovoimaan säännöllisesti yhteistä toimintakulttuuria. Johtajan tehtävänä on tukea yhteisön kehittymistä oppivaksi yhteisöksi. Oppivassa yhteisössä kehitetään ja jaetaan osaamista. Päämääränä on, että yhteinen toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet näkyvät varhaiskasvatuksen käytännöissä joka tasolla esimerkiksi hallintoa, yksikköä, toimipaikkaa, ryhmää, yksittäistä lasta ja henkilöstöä koskien. Johtaja vastaa myös siitä, että yhteisiä työkäytäntöjä tehdään näkyväksi ja että niitä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti. Johtajan tehtävänä on mahdollistaa, että lapset ja huoltajat ovat mukana toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa.

Opetushallitus korostaa, että varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria johdetaan pedagogisella osaamisella. Tämä pedagoginen osaaminen on mahdollista saavuttaa riittävän korkealla akateemisella koulutuksella.

Varhaiskasvatus edellyttää toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasiat hallitsevaa henkilöstöä. Johtajalla tulee olla riittävä osaaminen ja ymmärrys varhaiskasvatuksen kokonaisturvallisuudesta ja miten turvallisuuteen liittyviä eri osa-alueita johdetaan.

Toimipaikan johtaja vastaa varhaiskasvatuksessa annettavasta laadukkaasta tuesta, sen toteutumisesta ja henkilöstön ajantasaisesta osaamisesta lasten tuen tarpeita vastaavalla tavalla. Johtajan tehtävänä on huolehtia, että henkilöstö suunnittelee lapsen tuen osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Suunniteltu tuki arvioidaan lapsen tarpeiden

mukaan, vähintään kerran vuodessa. Johtajalla tulee olla osaamista ja ymmärrystä varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta ja siihen liittyvistä prosesseista sekä arvioinnista.

Järjestäjä- ja yksikötason arviointi on keskeinen osa varhaiskasvatuksen johtamista ja kehittämistä paikallisesti. Lapsille ja heidän huoltajilleen on järjestettävä mahdollisuus säännöllisesti osallistua varhaiskasvatuksen arviointiin. Johtajan tehtävänä on mahdollistaa, että lapset ja huoltajat ovat mukana varhaiskasvatuksen kehittämisessä ja arvioinnissa.

Varhaiskasvatuksen arvioinnissa saatuja tietoja hyödynnetään varhaiskasvatuspalvelujen johtamisessa ja kehittämisessä. Johtajan tulee osata hyödyntää arvioinnin tuloksia ja tehdä johtopäätöksiä sekä viedä niitä käytäntöön. Näiden tulee näkyä johtamisessa, joka välittyy henkilöstön pedagogiseen toimintaan. Johtamisen tulee olla pedagogisesti laadukasta ja vaikuttavaa, joka näkyy laadukkaana lasten oppimista, hyvinvointia ja kehitystä tukevana pedagogisena toimintana.

Opetushallitus haluaa kehittämisvirastona painottaa varhaiskasvatuksen kehittämisen merkitystä sekä sitä, että varhaiskasvatuksen kehittämiselle ja muutoksille ml. kelpoisuussääntelyihin liittyvät lakiuudistukset, joissa on edelleen siirtymäaika meneillään, tulee antaa riittävästi aikaa toteuttamiselle. Varhaiskasvatuksen kehittäminen tarvitsee pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tulee perustua vaikuttavuuden arviointiin ja alan tutkimukseen. Opetushallitus painottaa, että kehittämistyö vie aina aikaa ja sille pitää sallia aina riittävästi aikaa.

Jatkuvat muutokset varhaiskasvatuksen lainsäädännössä ja kelpoisuusvaateissa eivät lisää alan veto- ja pitovoimaa.

Varhaiskasvatusikäisten lasten oppimista tulee tukea kaikin tavoin ja heillä on oikeus saada pedagogisesti korkeasti koulutettu henkilöstö.

Varhaiskasvatuksen ei tule olla koulutusaste, jossa tehdään poukkoilevaa päätöksentekoa perustamatta sitä tutkittuun tietoon ja vaikuttavuuden arviointiin.

Varhaiskasvatus perustuu moniammatilliseen osaamiseen ja siinä hyödynnetään kaikkien koulutuksen tuomaa osaamista, mutta johtajan tulee olla johtamisessa ja erityisesti pedagogisessa johtamisessa osaavin.

Varhaiskasvatuksessa luodaan jokaiselle lapselle paras mahdollinen alku koulutuspolulla.